

Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligakhat 2008 – 2009 ukiungani Ihivriungnia
Hapkuat Hulitdjuhiit Inungnut Kitkunutliqaaq Tautuktakhaat Hanaiyaqtauhimayut

Nunataigmi Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligakhaita Hulilukaaruihiit

Nunataigmi Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligakhaat hivuliqpaaq 1984mi
aulaqihimayuq

1989mi Legistlative Assemblitkut katimaqatigiiliramik qulit autauhingmiklu
katimanianik hapkuat katimayikhat itqilgitlu inuinnaitlu uqauhiita mikhagut
aulaqihimayut. Aulaqigamik una unipkaa Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligakhaat
hivuniurutikhainik haniaqhiplutik Legistlative Assemblitkut

1990mi Itqiliitlu Inuinnaitlu uqauhiini ilauqhimaarumaplugit Uqauhiit
Angiqtauhimayuni tahmana ihuaqhimaqtaat, unalu Uqauhiit Commissionap
havakvikhaanik hanaiqhiplutik tatlimat ukiut naatpata ihivriuqtauyukhamik.

2001mi Legistlative Assemblitkut 14nik katimatdjutaani ukuat katimayiiit Special
Committitkut aullaqqaiblutgit una Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligakhaat
ihivriuqtitugu.

2003mi Uqauhiit Angiqtauhimayuyq Maligakhaat ihivriuramiku unipkaliuqtut
imaatut: 65nik ihivriurutikhainik nauniai qhiplutik atuqtauyukhanik
aulaqivikhainilu hanairiqhugit

Gavamatkut una unipkaa kiuyat.

Uqauhiit Angiqtauhimat Maligakhaat hivuniurutikhait ukuat angiqhugit Legistlative
Assemblitkut katimayiiit 14nik katimatdjutaani. Hapkuat angiqtauhimayut
aullaqiinariaqiblugit. Inuinnaitlu Itqiliitlu Uqauhiitaa Katimayiiit, Uqauhiit
Angiqtauhimayut Katimayiiit himauhiqhugit, Uqauhiit Angiqtauhimayut
atan'nguyaatministangatlu nutaanik hivuniurutikhainik haniaqhiplutik,
maligakhaqlu tatlimat ukiut naatpataa ihivriuqtauyukhaq.

2008mi

Legistlative Assemblitkut 16nik katimagamik pigiaqtitiyut hapkuninga, Uqauhiit
Angiqtauhimayut maligakhaita hivuniurutikhainiklu aullaqitdjuhikhainiklu
Gavamatkut havaktiita katimayiiinik.

Gavamatkut havaktiita katimayiiit atugakhamingnik haniaqhiyut
ihivriurutikhamingnik. Katimayiiit hapkua katimaffagumik unipkaa qhamik
hanaiyarumaplutik katimalirumik takuugakhainik Hukutiliqvia 2008mi
initiaqhimayumiklu unipkaangmik hanaiqhihimayumayut 2009guqat upin'ngami.

Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligakhaita Highlights

- Kangiqtidjutaa una hapkun'nanik naunaitiaqhimaqublugit uvani maligakhami nauniyaqtauhimayut:
  - Itqiliitlu Inuinaitlu uqauhiit tammaqtailitqublugit, atuauhimaqublugitlu hivumuqhimaqublugitlu Nunatiangmi
    - Itqiliitlu Inuinaitlu uqauhiit Nunatiangmi ihuangnikut ilitaritqublugit uqauhiitlu ukuak ikayuutikhainik haniaqhihimayut
    - Ukuaklu Qablunaatut Frenchkutlu uqauhiik ilaaqtaublutik Uqauhiit Angiqtauhimayunik Nunataiangmi aatdjikiikublugit hulitdjuhiitlu atungniitlu.
    - Nunatlaani Legistlative Assemblitkunilu Gavamatkunilu ikayuqtigiikhutik Uqauhiit Angiqtauhimayut tamaqtailitqublugit ihuangnikutlu hivumuuqhimaqublugit, nauhimaqqhimaqublugit.
- Tatlimaanni hapkuat uqautit ilitariplugit Uqauhiit Angiqtauhimayuni Chipewyan, Cree, Qablunaatut, French, Gwich'in, Inuinnaqtun, Inuktitut, Inuvialuktun, North Slavey, South Slavey and Tâîchô
- Qulaani Sixsimi Saivinmilu hapkun'ninga uqariplugit, Legistlative Assemblitkuni Katimagangamik titiqurangamiklu Uqauhiit Angiqtauhimayut atuqpaliqublugit.
- Qulaani 8mi titiqiungningani Legistlative Assemblylu Gavamatlu Nunatiangmi titikiurangamik inuit taigugakhainik Qablunatut Frenchtutlu uqauhiinik titiqiugublugit. Uqauhiit Angiqtauhimayunittauq titiuquguffigik maligaqhainni ihuaqhaqaaglugu titquiqtat.
- Qulaani 9milu 10milu imaatutauq ittuq: Uqaqtitauligaangattatauq Uqauhiit Angiqtauhimayut atuqtaun'ninganik ihaivaktut.
- Qulaani 11mi Hapkuat hanaiyaqtauhimayut kinaliqaap atugakhainik Qablunaatut Frenchtutluniit titiqiuhimayunikluuniit, uqauhingmikutluuniit Gavamatkut kangiiit havakviiniluniit, aalanilu havakviini Nunatiangmi Nunatangniptingniluniit, tahamna tukhiaqtauyuq amigaitpata imaluniit numiktiqnanngniqpat piyuminangniqpat uqautini havakvingnilu.
- Qulaani 11mi Hapkuat hanaiyaqtauhimayut kinaliqaak atugakhainik nunangmingni uqauhingmikut, gavamatkut havakviinnilu tukhiqtut amigaitpatta, tamnauluniit uqauhiq tukhiqtauyuq numiktitaatqaukpat.
- Qulaani 14 -15milu Uqauhiit Attan'nguyanik uqauhiqtaut.

Uqauhiit Attan'nguyaat pukuktauvaktuq Nunatiap attan'nguyanit Legislative Assemblitkut ikayuqtigiplugit.

Uqauhiit Attan'nguyaat ima havaaqaqtuq:

- Hapkuat tamaita Uqauhiit Angiqtauhimayut qaniringniritlu hulitdjuhiitlu tamaita ilitariyautqublugit, qanuqlu atuqtauningit.
  - *Gavamatkutlu havakviit taimaita tahamna Uqauhiit Angitauhimayut Maligakhaat atuqtauninga ihuangikut munariplugu.*
  - Ihiunaaqtauqpatlu tahamna maligakhaq Gavamatkunit kinaliqaaq ihuiliuqatta tahamna ihuiliuruta ihivriuqtakhaa.
  - Inmilu ihumaliuqluni uqauhiit pitquhiinik ihivriuriyukhaq.
- Qulaani 26simi 27milu una Uqauhiit Angiqtauhimayut Ministangat uqariyaat. Una Minista Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligakhaat tamaat munarigvaktaa. Hulitdjuhiitlu havaqatigiingnialu gavamatkut hivuniurutaini Uqauhiit Angiqtauhimayuni munariyakhait.

Minista ima havaktukhaut:

- Ukuak katimayiik maluruq Uqauhiit Angiqtauhimayit Katimayiit unalu Itqiliitlu Inuinnaitlu Uqauhiit Makitapkangnia Katimayiit hivuniurutikhanik aituqtauvaktuq.
  - Hapkuat maligakhaitlu hulilugaruhiutaitlu munarilugit
  - Uqauhiit Angiqtauhimayut ikayuqhimaahimalugit ilihaqviini inningniitlu ilihaqviini uqauhingmikut, titirangnikutlu taiguangikutlu ilihagatigiiktuni.
  - . Uqauhiit Angiqtauhimayut ikayuqhimaahimalugit gavamat havakviini, havaktiinilu.
  - languages. Unalu Itkiliitu Inuinnaitlu Uqauhiini Katimayiit ikayuqhimaahimalugit.
- Qulani 28mi 29milu Uqauhiit Angiqtauhimayut Katimayiinik uqauhiqaqpaktut. Kaytimayiit ukuat uqauhiit angiqtauhimayunik katimayiqqaqtut(kablunaatutlu) Nunalanit uqauhiit angiqtauhimayunit inuktaqhaqpaktut. Uvvatauq Ministap tamna inuktaqtauhimayum atia tunivaktaa Nunatiap Commissionianut inuktaqharianani.

Uqauhiit Angiqtauhimayut Katimayiita hamma pitquhikhait
Uqauhiit Angiqtauhimayut tamaita itdjuhiitlu aulatdjuhiitlu takuuqhugit.

Uqauhiit Angiqtauhimayut Gavamatkut havakviinilu havaktiinilu
atungniattaa taqungnia.

Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligakhaa ihivruiqplugu qanuritlanga hivumutlu
aulayaakhanik.

Unalu Minista ikayuqhimaahimaluq hivunikhaniklu hanaiqhimalugu.

- Qulani 30mi 31milu Itkiliitlu Inuinnaitlu Katimayiinik uqauhiqaqtuq. Uvani Katimayiqqaqtut uqauhiit angiqtauhimayunit tamainit ilitariyuahimayunit maligakhaini. Kaytimayiit ukuat uqauhiit angiqtauhimayunik katimayiqqaqtut Nunalanit uqauhiit angiqtauhimayunit inuktaqhaqpaktut. Uvvatauq Ministap tamna inuktaqtauhimayum atia tunivaktaa Nunatiap Commissionianut inuktaqhariangani.
  - Itkiliitlu Inuinnaitlu Uqauhiit Katimayiita hamma pitquhikhait:
  - Hapkua nunalaani, gavamatkunilu hulilukaruhiit takuurlugit tahapkuat hivumuuqhimaablugit.
  - Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligakhaa ihivruiqulugu qanuritulanga hivumutlu aulatdjuhikhanik.
Unalu Minista ikayuqhimaqlu hivunikhaniklu hanaiqhimalugu.

Qulani 34mi uvani titiqquihimayut atugakhaitnik.
2004mi Uqauhiit Angiqtauhimayut Katimayiit Maligakhaliuqhimayut.
Inuktaqhautiuhikhamingnik nunalaani hanaiyaiplutik. Inuktarangamik malrungni Ukiuni ihivayiuvaktut.

Itqiliitlu Inuinnaitlu Katimayiit Maligakhaliuqhimayutlu 2004mi.
Inuktaqhautiuhikhamingnik nunalaani hanaiyaiplutik. Inuktarangamik malrungni Ukiuni ihivayiuvaktut.

2006miGavamat Havakviini Maligakhaliuqhimayut. Una Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligakhait kituluani Gavamatkut Havakviini atuqtauuyukhat naunaiyaqhugit. Utdjiqut una: Havakviini, katimayiinilu huliqqaaq Gavamatkuni. Ukuat kihimi hivuniurutikhaliuqhimaitut kihimi hivuniurutikhaliuqtaqtait kituluani havakviinilu hulilukaaruhiinilu.

- Uvani 35mi Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligakhaat Tatlimat ukiut natpata ihivruiqtauuyukhaq. Qituluatlu ihivruiqtauuyukhat naunaiyaqhugit.
- Maligakhaq atuqtauuyukhaq munariyaunilu (Gavamatkut Maligakhat mailigaikhainik ihivriurlugit)
- Maligakhaq hivumut ihuarutauyaakhanik (Maligakhaq ihuaqutauyaakhaanik)
- Ivualu tahapkua hivumutdjutikhatik hainiyaqhimayatik atuqtauvagaikhainik(Hivumutdjuhikhait haniyaqhimayait hivumuvagiakhainik)

Maligakhaq ihuaqhaqtauhimaataaqtuq ihivriutautilugu.

Una Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligakhat municipal gavamatkuni,ban councilkunilu, Itqiliit Inuunnaitlu gavamaini, Inmikutlu havaaqaqtut.

2008mi Ihivriurutiat

- Uqauhiit Maligakhait 2003mi aulagihimayut allanguqtingmatigit hivumuuyakhainik ihivriurlugit.
- Hapkuat maligakhaliuqhimayut atuqtauvagiakhainik Gavamatkut havakviini havaktiinilu ihivriurlugit.
- Uvani hivuani hivunikhait titiqqatlu ihuaqhariyaqhimayut atuqtauvagaikhainik ihivriurlugit.
- Unatauq Uqauhiit Angiqtauhimayut Ministangat hivuniurutikhait alangungmatta ikayuut auyaakhanik maligakhat atungningani.
  - Uqauhiit Angiqtauhimaut humiliqaaq hivumuuhimaaqpakpat atuqtauvakpatlu?
  - Gavamat havakviini Uqauhiit Angiqtauhimayut atuqtauvaiavakpa hivumuuhimaaqpakpalu?
  - Iningniitlu ilihavqviini Itqiliitlu Inuinnaaitlu uqauhiini ilihavqut ilihavdjuhiitlu hivumuuhimaaqpakpa?
  - Itqiliitlu Inuinnaaitlu uqauhiit atungningit makitaptauningit aulangiitlu ikayuqtauvakpa ilitariyauvakpalu?
- Uqauhiit Commissionaatlu havaakhait alangungmatta ihivriurtitiliramiku maligakhanik hivumuhimayakhaanik ihivriurtaat.
  - Uqauhiit Angiqtauhimayut maligakhaitlu hivuniurutikhaitlu hulilukaarutikhaitlu Commissionap ilitarivakpagit?
  - Commissioner munaqhivakpa maligakhap hivuniurutalu aulatdjuhikhaalu atuqtauvagiahanganik Gavamatkuni?
- Uqauhiit Angiqtauhimayut Katimayiit inuktahaangmata nutaanik tahapkuat Uqauhiit Angiqtauhimayut hivumutdjuhikhaitlu aulaniitlu uqauhingmikut atuqtauvagiakhainik.
- Itqiliitlu Inuinnaaitlu Uqauhiitni Makitapkaihimayumaut Katimayiit tahapkua maligakhatik uqauhingmikut hivumuuhimaaqublugit atuahimaaqublugitlu malikpakiakhainik ihivriurqugit.

2008mi 2009milu Ihivriurutaita Ihivriurutikhait

Gavakut Havakviini ukuat Katimayiit ukuninga hivuniuruhiliuqpaktut atugakhanik ihivriurutikhainik Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligakhani ihivriuruqhiliqpata.

- Uqauhiitlu mapirangutaitlu ihivriurlugit
  - Aulatdjutaata munarinia: Aulaqihimayuq atuqtauhimaqhugulu
- Ilituqhiurlutiklu inungniklu appiqhiulutik itqiliit inuinnaitlu uqauhiiniik havaaqaqtunik, ilihautdjuniklu, numiktitiriyuniklu nunamingnilu uqauhimingnik makitapkainahuritunik havariplugu.
  - Una Awasis Education Inc Legislative Assemblitkunit havaqaqtitauhimayuq ihiviuriyut tahapkua katimayiit ikayuqublugit.
  - Aulatdjutaa: Ayuami 2008mi iniqtukhat
- Inungnik Katimapkailutik
  - *Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligakhait maliklugit inuktakhalugit munaritariugitlu*
  - Hapkuatlu havaktiitlu titiqaitlu munaritariugit
  - Aulatdjutaa: Ukiahami/ukiumi 2008/09mi

Nunalaanut pulaaqtaqlutik katimapkainiaqtut

- Nunatiangmi nunalaat Uqauhiit Angiqtauhimayuni katimayukhat
- Aulatdjutaa: Ukiahami 2008

Inungnit ilituqhiungniit iliuqtauhimayut

- Appiqhiulutik
  - Tittiraqhimayunik ilituqhiuqhimayamingnik
- Aulatdjutaa: 2008mi ukiakhaliliqat aulaqiluni ukaikharaluk aulaluni

Ukuat Katimayiit Gavamat Havakviini havaktiinilu ihivriuruqhiyamingnik taqaurilraaqiluni ihumairutigilugitlu Legislative Assemblitkunun ihivriuruhimingnik unipkaaliungniaqtut.

- Ukiahami 2008mi unipkaaliungniaqtuq ihivriuruqtamingnik hulitdjuhiiniklu huvuniurutikhainiklu tamna unikaaq aulahimaangniaqtuq
- Upin'ngami 2009mi Unipkaliungniaqtut Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligakhataa ihivriurutinmingnik hapkun'nanga:
  - Ihivriuruqtamingnik unipkaaqlugu hulitdjuhiiniklu
  - *Tahamna Uqauhiit Angiqtauhimayut Maligikhaat hivumuutdjuhikhainiklu atugakhainilu maligakhat mikhagut ihuaqhailutik.*